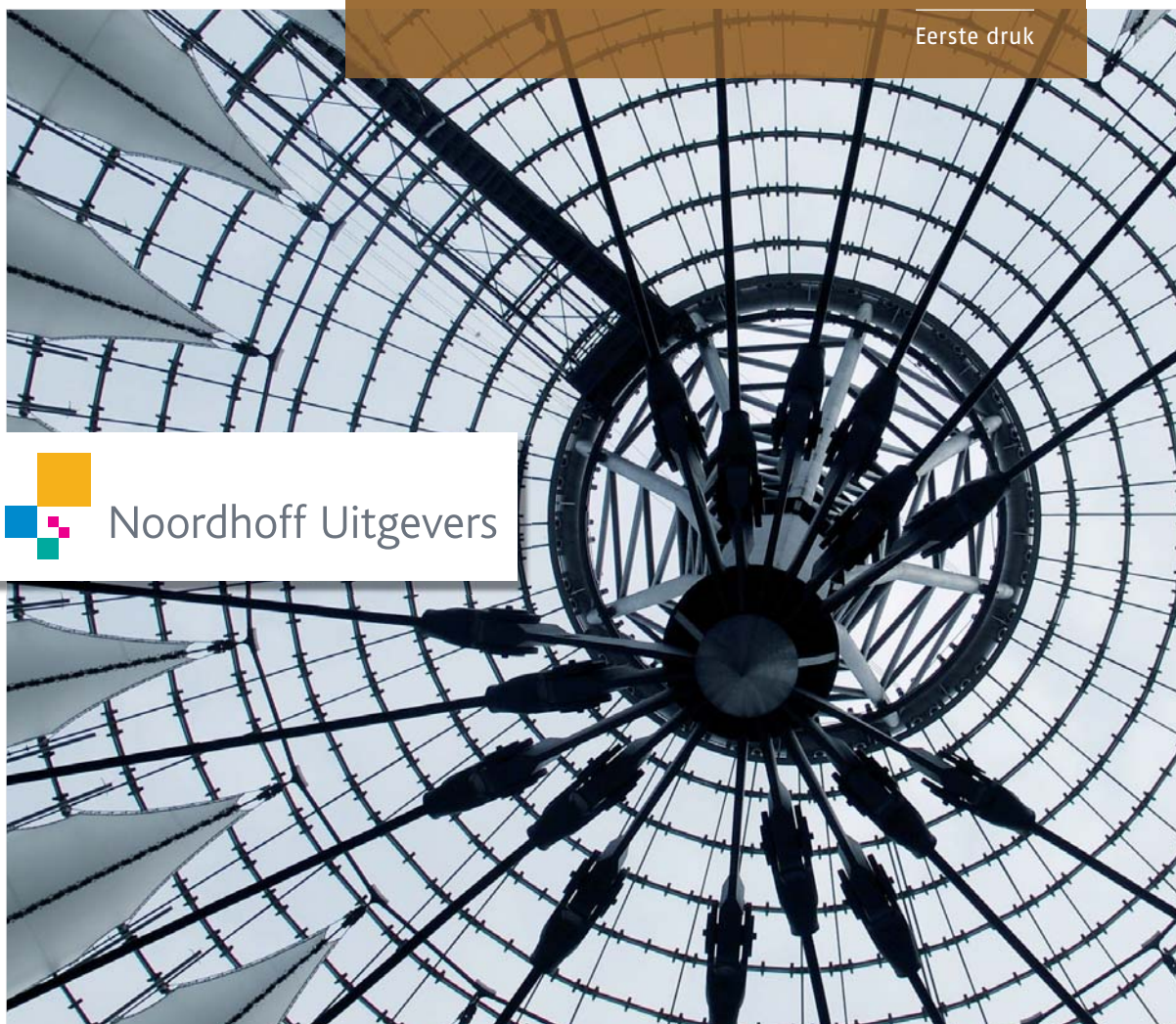

Praktisch Personen- en Familierecht

Mr. A. Buitenkamp

Eerste druk

Noordhoff Uitgevers

Praktisch Personen- en Familienrecht

In de serie **Praktisch Recht** zijn inmiddels verschenen

Praktisch Arbeidsrecht
Praktisch Bedrijfsrecht
Praktisch Bestuursprocesrecht
Praktisch Bestuursrecht
Praktisch Bijzondere Overeenkomstenrecht
Praktisch Burgerlijk Procesrecht
Praktisch Consumentenrecht
Praktisch Fiscaalrecht
Praktisch Gemeenterecht
Praktisch Gezondheidsrecht
Praktisch Goederenrecht
Praktisch Jeugd(straf)recht
Praktisch Personen- en Familierecht
Praktisch Socialezekerheidsrecht
Praktisch Staatsrecht
Praktisch Straf(proces)recht
Praktisch Verbintenissenrecht

Praktisch Personen- en Familierecht

Mr. A. Buitenkamp

Ontwerp omslag: G2K
Omslagillustratie: Noordhoff Uitgevers (AP)

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan: Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB Groningen, e-mail: info@noordhoff.nl

Met betrekking tot sommige teksten en/of illustratiemateriaal is het de uitgever, ondanks zorgvuldige inspanningen daartoe, niet gelukt eventuele rechthebbende(n) te achterhalen. Mocht u van mening zijn (auteurs)rechten te kunnen doen gelden op teksten en/of illustratiemateriaal in deze uitgave dan verzoeken wij u contact op te nemen met de uitgever.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die desondanks onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich aanbevolen.

0 1 2 3 4 5 / 15 14 13 12 11

© 2011 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, The Netherlands.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978 90 01 84914 6

ISBN 978 90 01 80789 4

NUR 820

Woord vooraf

Praktisch Personen- en Familierecht biedt studenten in het hoger juridisch onderwijs een stevige basis op het gebied van het personen- en familierecht. Door de gekozen opzet en het gebruik van herkenbare voorbeelden en casuïstiek spreekt de stof tot de verbeelding. Voorkennis van dit betreffende rechtsgebied is daarom niet vereist.

Ieder hoofdstuk begint met een openingscasus. De openingscasus beschrijft iedere keer een moment in het leven van Sophie. Sophie komt op verschillende momenten in haar leven bewust en onbewust in aanraking met het personen- en familierecht. De theorie wordt vervolgens waar mogelijk behandeld aan de hand van deze openingscasus.

De opgedane kennis kan per hoofdstuk zelfstandig door studenten worden getoetst aan de hand van tussenvragen en studie-eindvragen. Deze vragen bestaan voornamelijk uit casuïstiek met bijbehorende toepassingsvragen. De antwoorden op deze vragen zijn achterin het boek opgenomen. Studenten kunnen daarmee vaststellen of zij de theorie van ieder hoofdstuk op voldoende niveau beheersen.

Op de bijbehorende website (www.personenfamilie recht.noordhoff.nl) zijn proeftoetsen opgenomen, wederom in de vorm van casuïstiek met bijbehorende toepassingsvragen. Deze toetsen beslaan de stof van het gehele boek. Studenten kunnen deze toetsen gebruiken bij de voorbereiding op tentamens en daarmee vaststellen of zij de theorie van het gehele boek op voldoende niveau beheersen.

Docenten hebben op de bijbehorende website toegang tot powerpointpresentaties. Aan de hand van deze presentaties kunnen docenten de lesstof per hoofdstuk aanbieden aan studenten. Daarnaast is er ook casuïstiek met bijbehorende toepassingsvragen en antwoorden opgenomen op deze website. Deze kan worden gebruikt bij het samenstellen van werkboeken en/of toetsen.

Praktisch Personen- en Familierecht behandelt onder andere de volgende onderwerpen:

- voornaam en geslachtsnaam;
- afstamming;
- gezag over minderjarigen;
- huwelijk en geregistreerd partnerschap;
- huwelijksvermogensrecht;
- ontbinding van huwelijk, geregistreerd partnerschap en scheiding van tafel en bed.

Rotterdam, juni 2011
Mr. A. Buitenkamp

Inhoud

	Inleiding	9
1	Algemene bepalingen en de burgerlijke stand	11
1.1	Persoonlijkheid	12
1.2	Bloed- en aanverwantschap	13
1.3	Burgerlijke stand	16
	Samenvatting	17
	Studie-eindraven	19
2	Recht op naam en woonplaats	21
2.1	Verkrijging voornaam	22
2.2	Wijziging voornaam	24
2.3	Verkrijging geslachtsnaam	25
2.4	Wijziging geslachtsnaam	28
2.5	Woonplaats	29
	Samenvatting	30
	Studie-eindraven	31
3	Afstamming en levensonderhoud	33
3.1	Moederschap	34
3.2	Vaderschap	35
3.3	Ouderschap door adoptie	42
3.4	Levensonderhoud	45
	Samenvatting	47
	Studie-eindraven	48
4	Gezag over minderjarigen	49
4.1	Handelingsonbekwaamheid	50
4.2	Ouderlijk gezag en voogdij	52
4.3	Vormen gezagsuitoefening	55
4.4	Omgang en informatie	60
4.5	Kinderbeschermingsmaatregelen	63
	Samenvatting	68
	Studie-eindraven	70
5	Huwelijk en geregistreerd partnerschap	73
5.1	Aangaan huwelijk	74
5.2	Aangaan geregistreerd partnerschap	83
5.3	Verschillen tussen huwelijk en geregistreerd partnerschap	84

5.4	Internationale aspecten	88
	Samenvatting	90
	Studie-eindraven	91
6	Huwelijksvermogensrecht	93
6.1	Rechten en verplichtingen van echtgenoten	94
6.2	Gemeenschap van goederen	102
6.3	Huwelijkse voorwaarden	105
	Samenvatting	110
	Studie-eindraven	112
7	Ontbinding huwelijk en beëindiging geregistreerd partnerschap	115
7.1	Einde huwelijk	116
7.2	Einde geregistreerd partnerschap	119
7.3	Gevolgen met betrekking tot de financiën	121
7.4	Gevolgen met betrekking tot de kinderen	128
	Samenvatting	130
	Studie-eindraven	132
	Kernbegrippenlijst	133
	Antwoorden tussenvragen	140
	Antwoorden studie-eindraven	147
	Literatuuroverzicht	154
	Register	155

Inleiding

Het privaatrecht regelt de juridische betrekkingen tussen burgers onderling. De twee hoofdonderdelen van het privaatrecht zijn het vermogensrecht en het personen- en familierecht. In dit boek gaan we ons verdiepen in het personen- en familierecht. Het algemene vermogensrecht blijft buiten beschouwing.

Iedere student heeft persoonlijke ervaringen met betrekking tot het personen- en familierecht. Iedere student is bijvoorbeeld ooit geboren, hierdoor is een familierechtelijke betrekking tot de ouders en overige familieleden ontstaan. Bij de geboorte hebben deze studenten ook een voor- en achternaam gekregen. Een aantal studenten is inmiddels zelf een huwelijk aangegaan of heeft zelf kinderen gekregen. Dit is slechts een kleine greep uit de talrijke persoonlijke ervaringen die studenten hebben op dit rechtsgebied. Het personen- en familierecht is daarom een rechtsgebied dat veel studenten aanspreekt.

In het personen- en familierecht zijn vooral bepalingen van dwingend recht neergelegd. De wet bepaalt bijvoorbeeld wanneer personen bloedverwanten zijn. Burgers kunnen niet contractueel bepalen dat zij geen bloedverwanten zijn. Dit vormt een groot contrast met het verbintenissenrecht, waar burgers juist veel ruimte hebben om contractueel af te wijken van wat in de wet is vastgelegd. In het huwelijksvermogensrecht is meer ruimte voor de eigen invulling van burgers wat betreft de financiële gevolgen van een huwelijk of geregistreerd partnerschap. Het huwelijksvermogensrecht is ook onderdeel van het personen- en familierecht.

In ieder hoofdstuk wordt een specifiek deel van het personen- en familierecht besproken. Het overgrote deel van de theorie vindt zijn oorsprong in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Het eerste hoofdstuk gaat daarom over de algemene bepalingen van Boek 1 van het BW en de burgerlijke stand. In hoofdstuk 2 komen de voornaam, geslachtsnaam en woonplaats aan de orde. Hoofdstuk 3 gaat over de afstammingsrelaties tussen ouders en hun kinderen. Vervolgens komt in hoofdstuk 4 het gezag over minderjarige kinderen aan de orde. In hoofdstuk 5 worden het huwelijk en het geregistreerd partnerschap besproken. Daarop volgt het huwelijksvermogensrecht in hoofdstuk 6. Tot slot komen het ontbinden van het huwelijk en geregistreerd partnerschap en de scheiding van tafel en bed aan de orde in hoofdstuk 7.

Het personen- en familierecht is een rechtsgebied dat recent veel wijzigingen heeft ondergaan. Zo is de wetgeving in de loop der jaren aangepast aan de veranderende samenleving en internationale regelgeving. Denk hierbij aan de relaties tussen personen van gelijk geslacht, de afschaffing van de mogelijkheid tot flitsscheiding en de verankering van het internationale begrip 'family life' in het Burgerlijk Wetboek. Gezien de vele wetswijzigingen is het vooral in het personen- en familierecht van belang om met de meest recente wetgeving te werken.

1

Algemene bepalingen en de burgerlijke stand

- 1.1 **Persoonlijkheid**
- 1.2 **Bloed- en aanverwantschap**
- 1.3 **Burgerlijke stand**

Openingscasus

Maria en Thomas zijn twee jaar geleden getrouwd. Negen maanden geleden ontdekten zij dat Maria zwanger was van hun eerste kind. Na een voorspoedige zwangerschap bevalt Maria van hun dochter Sophie. Op het moment van de geboorte komt Sophie, uiteraard onbewust, voor de eerste keer in aanraking met het personen- en familierecht. Zij is vanaf dat moment een persoon die op grond van de wet rechten en plichten kan hebben.

Door haar geboorte komt Sophie ook in relatie tot haar familieleden te staan. De relatie tussen Sophie en haar ouders is echter sterker dan de relatie tussen Sophie en haar achterneef. Hoe moeten deze relaties nu juridisch geduid worden? Thomas hoort van familieleden dat hij binnen drie dagen na de geboorte van Sophie naar het gemeentehuis moet om bij de burgerlijke stand aangifte te doen van de geboorte. De ambtenaar van de burgerlijke stand registreert Sophie dan in de registers van de burgerlijke stand.

Zoals de naam al doet vermoeden bestaat er een verschil tussen het personenrecht en het familierecht. In het personenrecht is onder andere geregeld hoe iemand aan zijn voor- en achternaam komt en wat de juridische woonplaats van die persoon is. Het gaat daarbij om regels die van toepassing zijn op de persoon als individu. Het familierecht omvat de relaties tussen verschillende natuurlijke personen. Denk daarbij aan relaties tussen ouders onderling of de relaties tussen ouders en kinderen.

Het personen- en familierecht is grotendeels geregeld in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Boek 1 BW begint met algemene bepalingen. In deze algemene bepalingen worden twee basisbegrippen van het personen- en

familierecht besproken. Deze basisbegrippen zijn de juridische persoonlijkheid en de bloed- en aanverwantschap. In titel 4 van Boek 1 BW zijn de regels van de burgerlijke stand neergelegd. De burgerlijke stand speelt een grote rol in het personen- en familierecht.

De algemene bepalingen en de burgerlijke stand komen al naar voren in de openingscasus. Door haar geboorte verkrijgt Sophie juridische persoonlijkheid en wordt zij bloedverwant van haar familieleden. Vervolgens moet haar geboorte worden aangegeven bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Deze begrippen komen in dit hoofdstuk aan de orde.

In paragraaf 1.1 wordt stilgestaan bij de juridische persoonlijkheid. Daarna wordt in paragraaf 1.2 de bloed- en aanverwantschap besproken. Tot slot komt in paragraaf 1.3 de burgerlijke stand aan de orde.

1.1 Persoonlijkheid

Juridische persoonlijkheid

Iedereen die zich in Nederland bevindt is volgens art. 1:1 BW vrij en bevoegd tot het genot van burgerlijke rechten. Dit is het artikel op basis waarvan Sophie uit de openingscasus juridische persoonlijkheid verkrijgt. Vanaf het moment dat Sophie is geboren heeft zij op grond van de wet burgerlijke rechten. Om je in Nederland te bevinden moet je op een bepaald moment in Nederland zijn gekomen. In het geval van Sophie was dat het moment dat zij werd geboren. Vanaf dat moment was zij vrij en bevoegd tot het genot van haar burgerlijke rechten. Daaruit volgt ook dat de juridische persoonlijkheid van Sophie eindigt op het moment dat zij overlijdt. Bij het overlijden vervallen de vrijheid en bevoegdheid tot het genot van burgerlijke rechten.

Ongeboren kind

Art. 1:2 BW maakt hierop een uitzondering. Een ongeboren kind verkrijgt op grond van dit artikel nog voordat het is geboren een juridische persoonlijkheid. Dit kan alleen wanneer dit in het belang van het ongeboren kind is. Deze uitzondering kan in verschillende situaties uitkomst bieden. Zie voor twee van deze situaties voorbeeld 1.1.

Voorbeeld 1.1

Maria is acht maanden zwanger. Thomas en Maria weten dat zij een dochter krijgen en besluiten haar Sophie te noemen. Nog voor de geboorte overlijdt de oma van Maria na een lang ziekbed. De oma van Maria wist al geruime tijd dat Sophie geboren zou worden. Zij heeft daarom kort voor haar overlijden Sophie opgenomen in haar testament. Op basis van art. 1:1 BW kan Sophie nog geen gebruik maken van burgerlijke rechten. Zij kan dus in beginsel geen erfgenaam zijn van haar overgrootmoeder. Door de uitzondering van art. 1:2 BW kan Sophie echter wel erfgenaam zijn. Het is immers in het belang van Sophie dat zij in dit geval als reeds geboren wordt aangemerkt en gebruik mag maken van de burgerlijke rechten.

Stel dat voor de geboorte al bekend is dat Maria en Thomas niet voor Sophie kunnen zorgen. Maria is verslaafd aan harddrugs en heeft geen vaste woon- of verblijfplaats. Thomas heeft psychiatrische problemen en is opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis. De Raad voor de Kinderbescherming kan door het bepaalde in art. 1:1 BW nog geen actie ondernemen. Sophie heeft namelijk nog geen burgerlijke rechten. Het is daarom in het belang van Sophie dat zij reeds als geboren wordt aangemerkt. Door de uitzondering in art. 1:2 BW kan er een kindbeschermingsmaatregel worden uitgesproken ten behoeve van Sophie nog voordat zij is geboren.

Tussenvraag 1.1

Wat is het belang van het verkrijgen van juridische persoonlijkheid?

1.2 Bloed- en aanverwantschap

Bloed- en aanverwantschap zijn in hetzelfde wetsartikel opgenomen, maar zijn twee verschillende juridische begrippen. Bloedverwantschap omvat de rechtstreekse familierechtelijke relaties. Bij aanverwantschap gaat het om familiebanden met de schoonfamilie op grond van een huwelijk of geregistreerd partnerschap.

De wet kent op verschillende plaatsen rechten toe op grond van de bloed- en aanverwantschap. Zo bepaalt art. 1:270 BW dat bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad van een kind een verzoek kunnen indienen bij de rechtbank om de ouders uit hun gezag te ontzetten. In het arbeidsrecht bestaat het recht op verlof in geval van familieomstandigheden van bloed- of aanverwanten tot een bepaalde graad.

Toch hebben personen niet alleen rechten op grond van de bloed- en aanverwantschap. Naast de rechten op grond van de bloed- en aanverwantschap bestaan er ook rechten die gebaseerd zijn op de eerbiediging van het familie- en gezinsleven uit art. 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). In het Marckx-arrest (zie de uitspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens, 13 juni 1979) is voor het eerst gebleken dat de staat een positieve verplichting heeft om dit recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven te waarborgen in de nationale regelgeving. Op verschillende plaatsen in het Burgerlijk Wetboek wordt gesproken over de nauwe persoonlijke betrekking tussen personen. Met het toekennen van rechten aan personen op grond van deze nauwe persoonlijke betrekking geeft de wetgever gehoor aan de verplichting uit art. 8 EVRM. Op grond van de nauwe persoonlijke betrekking kunnen personen bijvoorbeeld een recht hebben op omgang met elkaar. Het omgangsrecht wordt besproken in hoofdstuk 4.

In dit hoofdstuk bespreken we de bloed- en aanverwantschap uit art. 1:3 BW. In subparagraaf 1.2.1 wordt de bloedverwantschap besproken en in subparagraaf 1.2.2 de aanverwantschap.

1.2.1 Bloedverwantschap

In de openingscasus is beschreven dat Sophie door geboorte in relatie tot haar familieleden komt te staan. Er ontstaat met andere woorden een familie-rechtelijke betrekking tussen Sophie en haar familieleden.

Familie-rechtelijke betrekking

Bloedverwantschap zoals beschreven in art. 1:3 lid 1 BW is de familie-rechtelijke betrekking tussen personen die een gemeenschappelijke voorouder hebben. Sophie is bij haar geboorte bloedverwant van haar ouders en eventuele broers en zussen geworden. Ook familieleden die verder van Sophie afstaan, zoals ooms, tantes, (achter)nichten en (achter)neven, zijn bloedverwanten van Sophie. Zij hebben immers allemaal een gezamenlijke voorouder.

Biologische bloedverwantschap

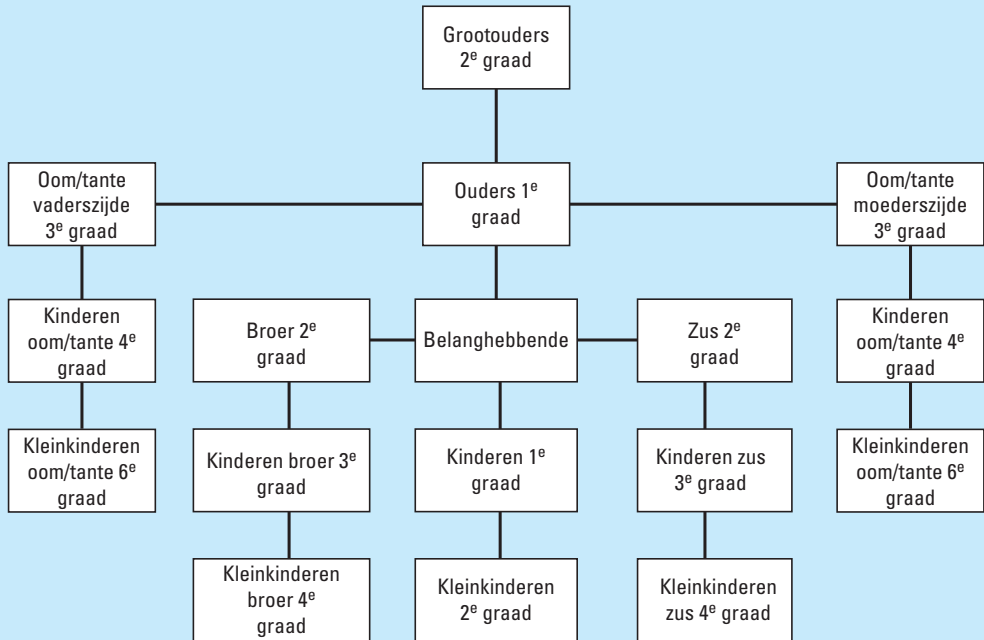
De juridische bloedverwantschap uit art. 1:3 lid 1 BW komt niet altijd overeen met de biologische bloedverwantschap. Denk hierbij aan de juridische bloedverwantschap tussen een kind en zijn/haar adoptieouders. Het is wettelijk bepaald dat adoptieouders de juridische ouders en bloedverwanten van een kind worden. In een dergelijk geval komt de juridische bloedverwantschap niet overeen met de biologische bloedverwantschap. De biologische bloedverwanten zijn immers andere personen.

Ook in het geval dat een kind wordt erkend door een man die niet de biologische vader van het kind is, ontstaat er een verschil tussen de juridische en de biologische bloedverwantschap. Wanneer we in het personen- en familierecht spreken over bloedverwantschap gaat het altijd over de juridische bloedverwantschap uit art. 1:3 BW.

Graad van bloedverwantschap

De mate van bloedverwantschap wordt uitgedrukt in graden. De graad van bloedverwantschap wordt bepaald door het aantal geboorten dat de bloedverwantschap heeft veroorzaakt. Bij de relatie tussen ouders en kinderen heeft slechts één geboorte de bloedverwantschap veroorzaakt. Ouders en kinderen zijn daarom bloedverwanten in de eerste graad. Om de graad van bloedverwantschap te bepalen tussen bloedverwanten moet steeds het aantal geboorten tussen de personen geteld worden. Zie hiervoor het schema in figuur 1.1.

Figuur 1.1 Schema bloedverwantschap

1.2.2 Aanverwantschap

Aanverwantschap ontstaat door het aangaan van een huwelijk of een geregistreerd partnerschap. Bij aanverwantschap gaat het niet om de relatie tot de eigen familie, maar om de relatie tot de schoonfamilie. Zie hiervoor art. 1:3 lid 2 BW.

Schoonfamilie

Graad van aanverwantschap

Ook de mate van aanverwantschap wordt uitgedrukt in graden. De graad van aanverwantschap wordt op dezelfde wijze bepaald als de graad van bloedverwantschap. Wanneer je in figuur 1.1 de echtgenoot of geregistreerd partner op de plaats van de belanghebbende zet, zie je direct de graad van aanverwantschap tot de leden van de schoonfamilie.

Thomas en Maria uit de openingscasus zijn met elkaar getrouwd. Thomas en zijn ouders zijn bloedverwanten in de eerste graad. Maria is geen bloedverwant van de ouders van Thomas, maar een aanverwant. Het zijn immers haar schoonouders. Wanneer we Maria in figuur 1.1 op de plaats van Thomas (belanghebbende) zetten, zien we dat Maria een eerstegraadsaanverwant is van de ouders van Thomas.

Tussenvraag 1.2

Kim gaat op 13 december 2011 trouwen met Jasper. Vanaf dat moment behoort zij officieel tot de familie van Jasper. Kim en Jasper spreken af dat zij naast een aantal goede vrienden alleen de familieleden tot de derde graad uitnodigen op de bruiloft, zodat zij ook de huwelijksreis nog kunnen betalen. Krijgen de volgende personen een uitnodiging voor de bruiloft? Motiveer de antwoorden.

- a De vader van Kim
- b De zus van Jasper
- c Het nichtje van Jasper (dochter van zijn zus)
- d De tante van Kim
- e De neef van Kim (zoon van haar tante)

Tussenvraag 1.3

- a Bastiaan wil verlof opnemen van zijn werk in verband met het overlijden van zijn overgrootvader. In de cao staat dat hij recht heeft op één dag verlof in verband met het overlijden van een bloed- of aanverwant tot en met de derde graad. In overige gevallen moet hij een vakantiedag opnemen. Krijgt Bastiaan verlof of kost het hem een vakantiedag? Motiveer het antwoord.
- b Bastiaan is getrouwd met Marije. Wat is je antwoord op vraag a wanneer niet de overgrootvader van Bastiaan, maar de overgrootvader van Marije is overleden? Motiveer het antwoord.

1.3 Burgerlijke stand**Ambtenaar van de burgerlijke stand**

Iedere gemeente heeft een afdeling burgerlijke stand waar minstens twee ambtenaren van de burgerlijke stand werkzaam zijn. Dit is geregeld in art. 1:16 BW. De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt van belangrijke familierechtelijke momenten in de levens van inwoners akten op. Denk daarbij aan geboorteaktegeboorteakten, huwelijksakten, akten van geregistreerd partnerschap en overlijdensakten. Deze akten worden opgenomen in de daartoe bestemde registers van de burgerlijke stand. Er zijn registers van geboorten, huwelijken, geregistreerd partnerschappen en overlijden. Deze registers worden opgesomd in art. 1:17 lid 1 BW.

Er is een wetsvoorstel gedaan tot elektronische dienstverlening bij de burgerlijke stand. Deze wetswijziging maakt het mogelijk dat burgers via de computer aangifte kunnen doen van huwelijken, geregistreerd partnerschappen, geboorten en overlijden. Op het moment van het schrijven van dit boek (maart 2011) is nog niet duidelijk of en op welke termijn deze wetswijziging zal plaatsvinden.

Op verschillende plaatsen in de wet wordt verwezen naar de ambtenaar van de burgerlijke stand. Zo moet een stel dat van plan is te gaan trouwen op grond van art. 1:43 BW hiervan vooraf aangifte doen bij de ambtenaar van de

burgerlijke stand. Na de geboorte van een kind moet op grond van art. 1:19e BW binnen drie dagen aangifte worden gedaan van de geboorte bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Bewijskracht

De registers van de burgerlijke stand dienen tot het verzamelen en bewaren van akten waarin alle feiten die de persoonlijke staat rechtstreeks betreffen of daarin wijzigingen brengen, zodanig nauwkeurig en onpartijdig worden vastgelegd dat daaraan tegenover een ieder dwingend bewijs kan worden ontleend (zie HR 20 oktober 1995, NJ 1996, 174). De akten die op basis van de registers opgemaakt worden door de ambtenaar van de burgerlijke stand hebben dezelfde bewijskracht als andere authentieke akten. Volgens art. 157 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) leveren deze akten tegen iedere derde dwingend bewijs op van hetgeen de ambtenaar heeft verklaard.

De ambtenaar van de burgerlijke stand verklaart bijvoorbeeld in een geboorteakte dat Sophie uit de openingscasus is geboren op een bepaalde plaats en datum. De geboorteakte is daarna het bewijs dat Sophie op die bepaalde plaats en datum is geboren. Er is ook een huwelijksakte gemaakt van het huwelijk tussen Maria en Thomas. De huwelijksakte is vervolgens het bewijs van het bestaan van een huwelijk tussen Maria en Thomas.

Tussenvraag 1.4

Pieter is een aantal jaren geleden door zijn biologische ouders te vondeling gelegd in Rotterdam. Het is niet bekend wie zijn ouders zijn. De ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Rotterdam heeft op de geboorteakte vermeld dat hij geboren is in Rotterdam op 16 februari 2007. Ieder kind is vanaf het vijfde levensjaar leerplichtig en moet op de eerste dag van de maand nadat het 5 jaar is geworden verplicht naar school. De voogd van Pieter twijfelt over de geboortedatum op de geboorteakte en heeft reden om te vermoeden dat Pieter op 16 maart 2007 geboren is. De leerplichtambtenaar is van mening dat Pieter vanaf 1 maart 2012 verplicht naar school moet. De voogd van Pieter stelt echter dat Pieter pas vanaf 1 april 2012 verplicht naar school moet. Wie heeft er gelijk? Motiveer het antwoord.

Samenvatting

Bij de geboorte verkrijgt een individu zijn/haar juridische persoonlijkheid. Bij het overlijden vervalt deze juridische persoonlijkheid. Door deze juridische persoonlijkheid heeft een individu de mogelijkheid om vrij en bevoegd gebruik te maken van de burgerlijke rechten.

Wanneer dit in het belang van een kind is, kan het als reeds geboren worden aangemerkt voor de daadwerkelijke geboorte.

Bloedverwantschap zoals beschreven in art. 1:3 BW is de familierechtelijke betrekking tussen personen die een gemeenschappelijke voorouder hebben. Juridische bloedverwantschap moet onderscheiden worden van de biologische bloedverwantschap. De graad van bloedverwantschap wordt bepaald door het getal der geboorten, die de bloedverwantschap hebben veroorzaakt.

Bij aanverwantschap gaat het niet om de relatie tot de eigen familie, maar om de relatie tot de schoonfamilie. Door het huwelijk of geregistreerd partnerschap ontstaat aanverwantschap tussen de ene echtgenoot of geregistreerd partner en de bloedverwanten van de andere echtgenoot of geregistreerd partner. De graad van aanverwantschap wordt op dezelfde wijze bepaald als de graad van bloedverwantschap tussen de andere echtgenoot en zijn/haar familieleden.

Iedere gemeente heeft een afdeling burgerlijke stand waar minstens twee ambtenaren van de burgerlijke stand werkzaam zijn. De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt van belangrijke familierechtelijke momenten in de levens van inwoners akten op. Deze akten worden opgenomen in de daartoe bestemde registers van de burgerlijke stand. De akten leveren tegen iedere derde dwingend bewijs op van hetgeen de ambtenaar heeft verklaard.

Studie-eindvragen

- 1.1** Damian heeft vorige maand zijn opleiding afgerond. Hij is nu een gediplomeerd sportmasseur. Omdat hij niet graag in loondienst werkt, besluit hij zijn eigen bedrijf te beginnen. Hij wil een eenmanszaak oprichten, maar twijfelt nog over de naam. Hij vertelt dat hij wel eens heeft gehoord dat er in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek bepalingen zijn opgenomen over het verkrijgen van namen. Heeft Damian iets aan de bepalingen uit Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek? Motiveer het antwoord.
- 1.2** Pieter heeft sinds zijn geboorte geen contact gehad met zijn familieleden. Zijn ouders, Steven en Lisette, hadden een conflict met de rest van de familie. Pieter heeft op zijn 18^e verjaardag besloten contact te zoeken met zijn familieleden. Hij heeft inmiddels iedereen ontmoet, maar heeft nog geen goed zicht op de relaties binnen zijn familie. Hij wil vooral weten in welke graad van bloedverwantschap hij tot bepaalde familieleden staat. Wat is de graad van bloedverwantschap tussen Pieter en de volgende familieleden? Motiveer de antwoorden.
- a** Zijn oma
 - b** Zijn oom
 - c** Zijn neef (de zoon van zijn oom)
 - d** Zijn overgrootvader
- 1.3** Patrick en Sylvia zijn nu ongeveer tien jaar getrouwd. Ze zijn jaren geleden hun trouwboekje kwijtgeraakt en weten niet meer precies op welke datum ze zijn getrouwd. Patrick is ervan overtuigd dat ze op 1 december 2001 getrouwd zijn. Sylvia is er echter van overtuigd dat ze op 1 december 2000 getrouwd zijn. Sylvia vraagt bij de ambtenaar van de burgerlijke stand de huwelijksakte op. Op deze akte staat dat ze op 1 december 2000 zijn getrouwd. Patrick weigert te geloven wat er op de akte staat. Hij heeft in zijn e-mailbox een bevestiging van de ambtenaar van de burgerlijke stand gevonden waarin staat dat ze op 1 december 2001 worden verwacht in het gemeentehuis voor de huwelijksvoltrekking. Stel, op grond van een wettelijke regeling komen Patrick en Sylvia in aanmerking voor een financiële tegemoetkoming wanneer zij na 1 januari 2001 zijn getrouwd. Hebben Patrick en Sylvia recht op deze tegemoetkoming? Motiveer het antwoord.